

HOZIRGI RAQAMLI TA'LIM TIZIMIDAGI KAMCHILIK VA MUAMMOLARNI ANIQLASH

Mingboyeva Maftunaxon

Qo'qon universiteti magistranti

Annotatsiya. Ushbu maqolada zamonaviy raqamli ta'lim tizimlarini tanqidiy tekshirishga qaratilgan muhim fikrlar joy olgan. Raqamli texnologiyalarni ta'lim tizimiga integratsiyalashuviga xos bo'lgan turli kamchilik va muammolarni aniqlash va tahlil qilish, ularni tizimli ko'rib chiqish yondashuvi orqali texnologik infratuzilmalarni, pedagogik metodologiyalarni, o'quvchilarni jalb qilish, tenglik nuqtai nazarlari va institutsional asoslarni o'z ichiga olgan raqamli ta'limning ko'p qirrali o'lchovlari haqida keng va muhim tushunchalarni berishga harakat qildik.

Kalit so'zlar: raqamli ta'lim, kamchiliklar, muammolar, qiyinchiliklar, texnologiya integratsiyasi, pedagogik yondashuvlar, raqamli bo'linish, sifatni ta'minlash, yaxlit yondashuv.

Аннотация. Данная статья содержит важные моменты для критического рассмотрения современных систем цифрового образования. Выявить и проанализировать различные пробелы и проблемы, присущие интеграции цифровых технологий в систему образования, включая технологическую инфраструктуру, педагогические методологии, вовлечение студентов, перспективы равенства и институциональные рамки, посредством подхода систематического обзора. Мы постарались предоставить широкую и важную информацию. понимание многогранных аспектов цифрового образования.

Ключевые слова: цифровое образование, недостатки, проблемы, вызовы, интеграция технологий, педагогические подходы, цифровой разрыв, обеспечение качества, целостный подход.

Abstract. This article contains important points for a critical examination of modern digital education systems. Identify and analyze the various gaps and challenges inherent in the integration of digital technologies into the education system, including technological infrastructures, pedagogical methodologies, student engagement, equity perspectives, and institutional frameworks through a systematic review approach. We have tried to provide a broad and important understanding of the multifaceted dimensions of digital education.

Keywords: digital education, shortcomings, problems, challenges, technology integration, pedagogical approaches, digital divide, quality assurance, holistic approach.

So'nggi yillarda raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi bilan ta'lim tizimi sezilarli darajada o'zgardi. Raqamli vositalar va platformalarning ta'lim sharoitlariga integratsiyalashuvi o'rganishda muhim omillarni berdi, bu esa qulaylik, moslashuvchanlik va innovatsiyalar uchun misli ko'rilmagan imkoniyatlarni taqdim etadi. Biroq, raqamli ta'lim tashabbuslarining kengayishi sharoitida ushbu texnologik aralashuvlarning samaradorligi va oqibatlarini tanqidiy baholash tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Maqolada mavjud raqamli ta'lim tizimini har tomonlama o'rganishga qaratib, uning kamchiliklari va muammolarini aniqlashga alohida e'tibor qaratishga harakat qildik.

Raqamli texnologiyalar ta'lim amaliyotining barcha jabhalariga, jumladan, o'quv dasturlarini taqdim etishdan baholash metodologiyasiga qadar kirib borishda davom etar ekan, ular taqdim etayotgan nozik muammolarni tushunish juda muhimdir. Raqamli ta'lim o'quv natijalarini yaxshilash va shaxsiylashtirilgan ta'limni osonlashtirish uchun ulkan salohiyatga ega bo'lsa-da, u e'tibor talab qiladigan ko'plab murakkab muammolarni ham keltirib chiqaradi. Bu masalalar texnologik infratuzilmalar, pedagogik yondashuvlar, o'quvchilarni jalb qilish strategiyalari, tenglik mulohazalari va institutsional asoslar kabi turli sohalarni qamrab oladi. Ushbu ko'p qirrali o'lchovlarni o'rganish orqali texnologiya va ta'lim o'rtasidagi murakkab o'zaro bog'liqlikni ochish va ta'limni raqamlashtirishning muammolik taraflariga oydinlik kiritish bugungi kunning dolzarb masalasi ekanligiga amin bo'ldik. Mavjud adabiyotlar va empirik dalillarni tizimli ko'rib chiqish orqali u zamonaviy raqamli ta'lim tizimlariga xos bo'lgan asosiy kamchiliklarni har tomonlama ko'rib chiqishga harakat qildik. Hozirgi raqamli ta'lim tizimidagi kamchilik va muammolar:

Texnologik infratuzilmalar: Hozirgi raqamli ta'lim tizimi oldida turgan asosiy muammolardan biri texnologik infratuzilmalarning yetarliligi va ishonchliligi bilan bog'liq. Raqamli vositalar va platformalar uzluksiz aloqa, hamkorlik va ta'lim resurslariga kirishni osonlashtirish potentsialiga ega bo'lsa-da, texnologik kirish va infratuzilmadagi nomutanosiblik samarali raqamli ta'limga jiddiy to'siqlar keltirib chiqaradi. Ko'pgina hududlarda, xususan, kam ta'minlangan aholi punktlari va qishloq joylarida internetga ulanishning cheklanganligi, eskirgan apparat ta'minoti va texnik yordamning yetarli emasligi ta'limda raqamli texnologiyalarni joriy etish va ulardan foydalanishga to'sqinlik qilmoqda. Natijada, o'quvchilar onlayn materiallarga kirishda, virtual sinflarda qatnashishda va interaktiv ta'lim tajribasi bilan shug'ullanishda qiyinchiliklarga duch kelishlari mumkin, bu esa ta'lim natijalaridagi mavjud tengsizliklarni kuchaytiradi.

Pedagogik yondashuvlar: Raqamli ta'lim tizimining yana bir muhim jihati pedagogik yondashuvlarni texnologik imkoniyatlarga moslashtirish bilan bog'liq. Raqamli texnologiyalar innovatsion ta'lim strategiyalari va shaxsiylashtirilgan ta'lim tajribasi uchun imkoniyatlarni taqdim etsa-da, ularning muvaffaqiyatli integratsiyasi o'qituvchilarning pedagogik tajribasi va moslashuvchanligiga bog'liq. Ko'pgina hollarda o'qituvchilar o'zlarining ta'lim amaliyotlarida raqamli vositalardan samarali foydalanish uchun zaruriy tayyorgarlik va yordamga ega bo'lmasliklari mumkin, bu esa yuzaki integratsiyaga olib keladi va mazmunli o'rganish tajribasi uchun imkoniyatlarni boy beradi. Bundan tashqari, standartlashtirilgan baholash va qat'iy

o'quv rejalarining ko'payishi raqamli platformalarning interaktiv va hamkorlik tabiatidan foydalanadigan muqobil pedagogikalarni o'rganishga to'sqinlik qilishi va shu bilan transformativ o'rganish tajribasini cheklashi mumkin.

O'quvchilarning faolligi: Ishtirok etish samarali o'rganish tajribasining markaziy ustunidir, ammo raqamli ta'lim o'quvchilarning faolligini oshirish va qo'llab-quvvatlashda noyob muammolarni keltirib chiqaradi. Virtual muhitda o'quvchilar, ayniqsa, shaxslararo o'zaro ta'sirlar cheklangan sinxron ta'lim sharoitlarida izolyatsiya va uzilish hissini boshdan kechirishi mumkin. Bundan tashqari, raqamli chalg'itish va ko'p vazifali xatti-harakatlarning hamma joyda mavjudligi o'quvchilarning onlayn o'quv faoliyati davomida diqqatni jamlash va diqqatni jamlash qobiliyatiga to'sqinlik qilishi mumkin. Bundan tashqari, raqamli muhitda zudlik bilan fikr-mulohaza va shaxsiy yordamning yo'qligi o'quvchilarning motivatsiyasi va o'z-o'zini samaradorligiga to'sqinlik qilishi mumkin, bu esa aloqani yo'qotishga va yo'qolishiga olib keladi. Shunday qilib, raqamli ta'lim kontekstlarida faol ishtirok etish, hamkorlik va ichki motivatsiyani rag'batlantirish uchun innovatsion strategiyalarni o'rganish zarurati mavjud.

Kapitalni hisobga olish: Raqamli ta'lim geografik, ijtimoiy-iqtisodiy va demografik tafovutlarni bartaraf etish potensialiga ega, shu bilan birga u ta'lim olish imkoniyati va natijalaridagi mavjud tengsizliklarni kuchaytirishi mumkin. Odatda "raqamli bo'linish" deb ataladigan hodisa aholining turli guruhlari o'rtasida texnologik kirish, savodxonlik va ko'nikmalardagi nomutanosiblikni ta'kidlaydi va shu bilan ta'lim imkoniyatlaridagi tengsizliklarni davom ettiradi. Bundan tashqari, raqamli ta'lim tashabbuslari, ayniqsa, kontentni etkazib berish va baholash uchun algoritmlar va avtomatlashtirilgan tizimlarni loyihalash va amalga oshirishda noto'g'ri qarashlar va istisno amaliyotlarini beixtiyor kuchaytirishi mumkin. Ushbu tenglik masalalarini hal qilish uchun siyosatchilar va o'qituvchilar yuqori sifatli raqamli ta'lim resurslariga universal kirishni ta'minlash, turli xil kelib chiqishi bo'lgan o'quvchilar o'rtasida raqamli savodxonlik va ravonlikni oshirish, shuningdek, algoritmik tarafkashlik va kamsitishning mumkin bo'lgan xavflarini yumshatishga qaratilgan sa'y-harakatlarga ustuvor ahamiyat berishlari kerak.

Institutsional asoslar: Raqamli ta'lim tashabbuslarining samaradorligi ta'lim amaliyotini boshqaradigan institutsional asoslar va siyosatlar bilan chambarchas bog'liq. Biroq, ko'pgina ta'lim muassasalari mavjud tuzilmalari va jarayonlarini raqamli ta'lim talablariga moslashtirishda qiyinchiliklarga duch kelishmoqda. Byurokratik to'siqlar, o'zgarishlarga qarshilik, moliyaviy resurslarning yetarli emasligi innovatsion texnologiyalar va pedagogik yondashuvlarni o'zlashtirishga

to'sqinlik qilishi mumkin, bu esa an'anaviy ta'lim tizimlarida turg'unlik va inertsiyaga olib kelishi mumkin. Bundan tashqari, ma'lumotlarning maxfiyligi, xavfsizligi va texnologiyalardan axloqiy foydalanish bilan bog'liq tashvishlar raqamli muhitda o'quvchilarning huquqlari va farovonligini himoya qilish vazifasi yuklangan siyosatchilar va o'qituvchilar uchun jiddiy muammolarni keltirib chiqaradi. Shu sababli, ushbu muammolarni hal qilish va raqamli ta'limda innovatsiyalar, moslashuvchanlik va mas'uliyat madaniyatini oshirish uchun institutsional etakchilik va strategik rejalashtirishga jiddiy ehtiyoj bor.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, hozirgi raqamli ta'lim tizimidagi nuqsonlar va muammolarni aniqlash zamonaviy ta'lim muhiti oldida turgan ko'p qirrali muammolarni ta'kidlaydi. Ushbu muammolarni tan olish va hal qilish orqali o'qituvchilar, siyosatchilar, texnologlar va manfaatdor tomonlar butun dunyo bo'ylab o'quvchilar uchun yanada adolatli, jozibador va samarali ta'lim tajribasini yaratish uchun raqamli texnologiyalarning transformatsion salohiyatidan foydalanish yo'lida hamkorlikda ishlashlari mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abduqodirov A.A., Toshtemirov D.E. Ta'lim muassasalarida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish metodikasi. Monografiya. Guliston: "Universitet", 2019.
2. Tixomirov V.P. Mir na puti Smart Education: noviyе vozmojnosti dlya razvitiya // Otkritoye obrazovaniye. 2011. - № 3.
3. Kudratov K.K. Uzliksiz ta'lim jarayonida mustaqil fikrlovchi ijodkor shaxsni
4. tarbiyalashning pedagogik – psixologik masalalarini shakllantirish."Uzluksiz ta'lim" jurnali.maxsus son 2020-yil
5. Ikromjonovna, J. S. (2023). Umumiy o'rta ta'lim maktablarida joriy etilgan yangi darsliklarning afzallik jihatlari. Qo'qon universiteti xabarnomasi, 661-663.
6. Ikromjonovna, J. S. (2023). The role of folk tales and epic motives in the poetry of Usman Azim. Open Access Repository, 9(4), 545-548.
7. Kudratov K.K. "Raqamli pedagogika:holati va rivojlanish istiqbollari" Xalqaro ilmiy amaliy konferensiya. Pedagogik ta'lim "informatika mutaxassisligi bakalavrlari uchun informatika o'qitish metodikasidagi kognitiv strategiyalar"10.12.2021
8. Kudratov K.K. Zamonaviy informatikaning dolzarb muammolari: "Bo'lajak informatika o'qituvchilarining amaliy va kognitiv strategiyalari " Respublika ilmiy amaliy konferensiya 2021-y b.25-30
9. Ikromjonovna, J. S., & Axadjon o'g'li, A. A. (2023). O 'ZBEKISTONDA PISA TESTI NATIJALARI VA BOSHLANG 'ICH TA'LIM O 'QUVCHILARINI BU

TESTGA TAYYORLASH ISTIQBOLLARI. *QO‘QON UNIVERSITETI
XABARNOMASI*, 9, 159-162.

10. O Maxliyoxon, J Shaxnozaxon. (2024). DRAMA AND ARTISTIC READING IN PRIMARY GRADES: Study guide. ISBN-13 : 979-8324468415 1, 142
11. Maxliyoxon, O. (2024). O ‘ZBEKISTONDA PEDAGOG KADRLAR SIFATI VA ULARNI YETUK KADRLAR QILIB TAYYORLASHNI MOLIYALASHTIRISH MASALALARI. *INTERNATIONAL JOURNAL OF RECENTLY SCIENTIFIC RESEARCHER'S THEORY*, 2(3), 40-53.

